

Sygn. akt V U 927/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2019 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania J. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 7 listopada 2017 r. oraz z dnia 02 marca 2018 r.

znak (...)

oddala odwołania

SSO Regina Stępień

Sygn. Akt V U 927/17

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzjami z:

- 7 listopada 2017r. znak (...) (w aktach emer.) rozpoznając wniosek J. K. z 10 stycznia 2017r. – odmówił mu prawa do ponownego przeliczenia emerytury wskazując, iż wnioskodawca nie przedłożył żadnych nowych dokumentów, które miałyby wpływ na wysokość emerytury. Dodał, iż przedłożona kserokopia legitymacji ubezpieczeniowej ze stronami potwierdzającymi wysokość zarobków z lat 1975-1976 i 1980-1981 nie może stanowić wiarygodnego środka dowodowego, gdyż została opieczetowana przez samego wnioskodawcę, nie może również zostać uwzględniona, ujęta w tej legitymacji, wysokość jego zarobków za lata 1980-1981 w kwocie 165 078 zł, gdyż jest podana w łącznej wysokości, zaś zakład pracy za ten okres sporządził zaświadczenie Rp7 9 z 21 września 2016r.) – na podstawie kartotek zarobkowych i zasiłkowych, ponadto to zaświadczenie dokumentowało zarobki za lata 1979, 1982-1991, ponadto wskazał, iż z treści tego Rp7 wynikała, iż zarobki za lata 1970, 1977-1978 zostały wyliczone na podstawie akt osobowych. Dodał przy tym, iż nawet przedłożenie przez niego dokumentów na okoliczność uzyskiwania innych zarobków nie spowoduje podwyższenia wysokości jego emerytury, bowiem wwpw ostatnio wyliczony został na 263, 58 %, a następnie ograniczony zgodnie z obowiązującymi przepisami do 250 %, podkreślił, iż nadal nie będzie

wnioskodawca spełniał przesłanki do przeliczenia podstawy wymiaru z art. 110 i 110a ustawy o emeryturach i rentach z FUS ponieważ wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu po przyznaniu emerytur

- z 2 marca 2018r. znak (...) (k.6 akt V U 271/18) – dokonał waloryzacji emerytury wnioskodawcy poprzez pomnożenie kwoty świadczenia ustalonego na dzień 28 lutego 2018r. tj. sumy 2 860, 38 zł przez wskaźnik waloryzacji 102, 98 %, kwota zwaloryzowanej emerytury wyniosła 2945, 62 zł, dodał, iż podstawa wymiaru emerytury po podwyższeniu wskaźnikiem waloryzacji 102, 98% wyniosła od 1 marca 2018r. – 5 321, 78 zł (5 167, 78 zł x 102, 98 %) .

Wnioskodawca J. K. w odwołaniach od tych decyzji domagał się ich zmiany wskazując, iż organ rentowy nie uwzględnił przy ustalaniu podstawy wymiaru jego świadczenia faktycznie osiągniętych zarobków, w tym wszystkich składników i dodatków takich jak: wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, deputatu węglowego (po 1991r.), dodatku dla ratowników górniczych (500 zł miesięcznie), dodatku z tytułu II Karty Górnika (o którym mowa w Protokole Dodatkowym nr 132 z dnia 25 października 1972r., deputatu mundurowego, a nadto zarobków na kontrakcie w Algierii i zarobków wskazanych w legitymacji ubezpieczeniowej na str. 82-85 (za okres 1970r. do 26 października 1981r.). Wskazywał, iż wszystkie dane zawarte są w jego aktach osobowych, a nadto, iż jego zarobki w spornych okresach wynosiły ponad 250 % (średnia 263 % - tzw. „gusowska”). Dodał, iż jego pierwsza emerytura została zaniżona o ponad 1 000 zł miesięcznie, a wszystkie następne decyzje mają takie same błędy.

Strona pozwana, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. w odpowiedziach na odwołania wniósł o ich oddalenie, argumentując tak jak w skarżonych decyzjach. Dodał jedynie w odniesieniu do odwołania od decyzji waloryzacyjnej, iż wnioskodawca nie skarżył sposobu waloryzacji jego świadczenia. Kwestionował zaś wysokość emerytury i przyjętych do jej ustalenia zarobków, jak w odwołaniu od decyzji z 7 listopada 2017r.

Sąd Okręgowy na rozprawie w dniu 10 października 2018r. połączył obie te sprawy (V U 271/18 i V U 927/17) do wspólnego prowadzenia i rozpoznania pod sygnaturą V U 927/17.

Sąd ustalił:

Wnioskodawca przedstawił do akt emerytalnych zaświadczenie z dnia 1 marca 1996 r., w którym stwierdzono, że do kwot podanych wynagrodzeń w latach 1983-1985 wnaależy doliczyć ekwiwalent za deputat węglowy za 2,5 tony, w kwotach: 4 992 zł za 1983 r., 4 992 zł za 1984 r., 5 748 zł za 1985 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalając wysokość emerytury wnioskodawcy przyjmował:

Decyzja z dnia 15 kwietnia 1996 r. o przyznaniu emerytury ((...)) - do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 3 lat od 1.01.1983 r. do 31.12.1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 261,26 %, został ograniczony do 250,00 %.

- Decyzja z dnia 20 kwietnia.1996 r. o odwieszeniu emerytury ((...)) - do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 3 lat od 1.01.1983 r. do 31.12.1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 261,26 %, został ograniczony do 250,00 %.
- Decyzja o przeliczeniu świadczenia ((...)) w wyniku doliczenia deputatu węglowego - do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 3 lat od 1.01.1983 r. do 31.12.1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 263,84 %, został ograniczony do 250,00 %.
- Decyzja z dnia 20 lipca 1996 r. o przeliczeniu świadczenia ((...)) w wyniku doliczenia deputatu węglowego - do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 3 lat od 1.01.1983 r. do 31.12.1985 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 264,00 %, został ograniczony do 250,00 %.
- Decyzja z dnia 8 listopada 2005 r. o przeliczeniu świadczenia ((...)) - do ustalenia podstawy wymiaru renty przyjęto dochód, który stanowił podstawę wymiaru składek z 5 lat od 1.01.1980 r. do 31.12.1984 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 263,84 %, został ograniczony do 250,00 %.

- Decyzja z dnia 2 marca 2007 r. o przeliczeniu świadczenia ((...)) - w związku z obliczeniem kwoty emerytury od kwoty bazowej podwyższonej do 94,5% przeciętnego wynagrodzenia, przyjętego do obliczenia tego świadczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 264,16 %, został ograniczony do 250,00 % . Podstawa wymiaru wyniosła 4.078,82 zł ((...),88 x 106,5%).
- Decyzja z dnia 3 marca 2008 r. o przeliczeniu świadczenia ((...)) - w związku z obliczeniem kwoty emerytury od kwoty bazowej podwyższonej do 100% przeciętnego wynagrodzenia, przyjętego do obliczenia tego świadczenia. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 264,16 %, został ograniczony do 250,00 % . Podstawa wymiaru wyniosła 4 078,82 (3829,88 x 106,5%).

/dowody; akta emerytalne wnioskodawcy/

Podstawa wymiaru składek wnioskodawcy wyniosła:

- w 1970 – 3 120 zł
- w 1971r. – 36 468 zł
- w 1972r. – 72 329 zł
- w 1973r. – 71 142 zł
- w 1974 r. – 87 517 zł
- w 1975r. – 105 092 zł
- w 1976r. – 97 136 zł
- w 1977r. – 82 000 zł
- w 1978r. – 82 000 zł
- w 1979r. – 113 352 zł
- w 1980r. – 138 951 zł
- w 1981r. – 152 489 zł
- w 1982r. – 288 839 zł
- w 1983r. – 406 335 zł
- w 1984r. – 521 096 zł
- w 1985r. – 706 296 zł
- w 1986r. – 884 619 zł
- w 1987r. – 912 312 zł
- w 1988r. – 1 306 492 zł
- w 1989r. – 6 109 244 zł
- w 1990r. – 27 447 459 zł

- w 1991r. – 26 547 343 zł.

/dowody: opinia biegłej z ubezpieczeń społecznych k.46-68/

Najkorzystniejszy wwpw emerytury wnioskodawcy wynosi 286, 89 %, ustalony jest z 3 lat kalendarzowych (1985-1987) wybranych z liczby kolejnych lata kalendarzowych wskazanych do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, podlega on ograniczeniu do 250 %.

/dowód j.w./

Sąd zważył:

Odwołanie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z treścią art. 111 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. 2017.1383) wysokość emerytury lub renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego: 1) z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia, 2) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176, 3) z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty - a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Zaś z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U.2015.748 ze zm.) wskazuje, iż podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Ust. 6 stanowi natomiast, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Stosownie do ust. 2a cyt. przepisu, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w ust. 3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy, wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnych części procentu;
- 3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która, z zastrzeżeniem ust. 5, stanowi wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury lub renty, oraz
- 4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową, o której mowa w art. 19, przy czym wskaźnik wysokości podstawy wymiaru nie może być wyższy niż 250% (ust. 5).

W tym miejscu dodatkowo wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno –rentowe (Dz.U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4 lipca 2007 r., I UK 36/07, Lex nr 390123).

Jakkolwiek w postępowaniu przed sądem nie obowiązują powyższe ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, to nie oznacza to jednakże dopuszczalności ustalania wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie może natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Należy też przypomnieć, że obowiązek wykazania wynagrodzenia ze wskazywanych lat zatrudnienia wyższego niż przyjęte przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia emerytury lub renty, ciąży na ubezpieczonym.

Przechodząc do kwestii spornej, podkreślić należy, że wobec zarzutu wnioskodawcy, iż organ rentowy w sposób nieprawidłowy ustalił podstawę wymiaru jego składek – sąd zlecił biegłemu z zakresu ubezpieczeń społecznych jej ustalenie celem wyliczenia wysokości emerytury z uwzględnieniem jego zarobków z lat 1975 - 1976 na podstawie danych zawartych w kserokopii legitymacji ubezpieczeniowej, z lat 1979 - 1991 na podstawie dokumentacji płacowej przesłanej przez P.w L. i zarobków zastępczych innego pracownika za okres 1987 – 1988 oraz w oparciu o dokumenty zawarte w aktach ubezpieczeniowych, a nadto z uwzględnieniem świadczeń przysługujących mu na podstawie Protokołu Dodatkowego nr (...)z 25 października 1974 r. i Układu Zbiorowy Pracy dla Górnictwa Rud ze stycznia 1975 r. Z analizy tych dokumentów wynika, iż pracownikom przysługiwały różnorodne świadczenia.

Protokół Dodatkowy Nr (...) z dnia 25 października 1974 r. do Zbiorowego Układu Pracy dla Górnictwa Rud zawartego w dniu 10 stycznia 1958 r. w sprawie zmiany zasad ustalania i wypłacania specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika oraz innych składników płac w zakładach Górnictwa Rud stanowił, iż pracownicy zatrudnieni w przedsiębiorstwach objętych Zbiorowym Układem Pracy dla Górnictwa Rud otrzymują specjalne wynagrodzenie z Karty Górnika w terminach miesięcznych. Dla pracowników zatrudnionych pod ziemią specjalne wynagrodzenie z Karty Górnika ustalało się w wymiarze kwotowym, którego wysokość określają załączniki do protokołu.

Układ Zbiorowy Pracy dla Górnictwa Rud ze stycznia 1975 r. określał zasady wynagradzania pracowników, które są zawarte w załącznikach do Układu.

Pracownicy zakładów pracy objętych niniejszym Układem otrzymywali bezpłatnie deputat węglowy. Zasady przyznawania deputatu i jego wysokość określał załącznik nr 10 do Układu. Pracownicy przedsiębiorstw objętych układem otrzymywali bezpłatnie deputat węglowy w naturze względnie ekwiwalent pieniężny w zamian za deputat węglowy w naturze. Wysokość deputatu węglowego w naturze i ekwiwalentu dla poszczególnych pracowników określono w tabeli. Zakład pracy wypłacał ekwiwalent pieniężny w wysokości 550 zł za każda tonę węgla.

Zasady przyznawania specjalnego wynagrodzenia z Karty Górnika określał załącznik nr 12 do Układu. Specjalne wynagrodzenie z Karty Górnika dla pracowników umysłowych przysługiwało w wysokości wynikającej dla danej grupy pracowników z tabeli stawek miesięcznych i kategorii osobistego zaszeregowania. Z § 4 załącznika Nr 8 do Protokołu wynika, że pracownicy umysłowi zatrudnieni w przedsiębiorstwach górniczych otrzymywali premię za wykonanie zadań wyznaczonych przez dyrektora jednostki nadrzędnej. Zadania te musiały być dostosowane do specyfiki danej jednostki organizacyjnej i dotyczyły w szczególności: ilości wykonanej produkcji (wydobycia), wydajności ogólnej,

wykonania miesięcznego operatywnego planu rzeczowego, wykonania planu oddania do użytku obiektów i ukończenia etapów budowy, obniżenia jednostkowego kosztu własnego produkcji, oszczędności surowców, materiałów, energii, skrócenia czasu postojów maszyn i urządzeń. Wysokość funduszu premiowego za wykonanie zadań planowych mogła wynosić do 20% planowanego funduszu płac zasadniczych pracowników umysłowych.

W tabeli nr 1 załącznika Nr 8 wykazano miesięczne stawki płacy zasadniczej pracowników umysłowych. Miesięczne stawki płacy zasadniczej stanowią podstawę do obliczania pracownikom umysłowym: premii, dodatków za pracę w godzinach nadliczbowych, w niedziele i święta ustawowo wolne od pracy oraz w porze nocnej, innych należności obliczonych od płacy zasadniczej.

Mają te regulacje na uwadze, treść dokumentów zawartych w aktach osobowych, legitymacji ubezpieczeniowej i aktach ubezpieczeniowych biegły ustalił szczegółowo w swej opinii wysokość wynagrodzenia uzyskiwanego przez wnioskodawcę w spornych okresach. Ustalił wysokość stawki zasadniczej wynagrodzenia wnioskodawcy, w danych okresach, premię, świadczenia wynikające z Karty Górnika, dodatek funkcyjny, deputat węglowy. Przy czym w przypadku, gdy ustalona w ten sposób wysokość wynagrodzenia była niższa niż wykazana w zaświadczeniu Rp7 biegły zasadnie przyjmował wysokość zarobku wynikającą z zaświadczenia Rp7. Opinia ta została prawidłowo w oparciu i założenia, które biegłej przedstawił sąd zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego, by uwzględnić świadczenia wypłacane na podstawie regulacji zakładowych (Protokołu Dodatkowego nr 132 z 25 października 1974 r. i Układu Zbiorowy Pracy dla Górnictwa Rud ze stycznia 1975 r. Protokołu Dodatkowego nr (...) z 25 października 1974 r. i Układu Zbiorowy Pracy dla Górnictwa Rud ze stycznia 1975 r., Kart Górnika) .

Nieuzasadnione jest w związku z tym żądanie wnioskodawcy ustalenia w inny sposób podstawy wymiaru jego emerytury. W tym w szczególności przyjęcia poprzez uśrednienie zarobków z lat 1980-1981 – jest ona bowiem podana w kwocie łącznej, ich realna wysokość została wyliczona przez biegłą w oparciu o wyżej wskazane dokumenty. Nieuzasadnione również było żądanie wnioskodawcy przyjęcia do podstawy wymiaru – jego faktycznych zarobków, jakie osiągał na kontrakcie zagranicznym na budowie eksportowej w Algierii w latach 1987-1988. Te kwestie jednoznacznie regulują przepisy dotyczące podstawy wymiaru składek pracowników zatrudnionych na kontraktach zagranicznych. Zgodnie z treścią § 10 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz.U. z 1898 r. Nr 11, poz. 63 z późn. zm.) - podstawa wymiaru składek w takiej sytuacji wynosi tyle, ile wynoszą zarobki pracownika zatrudnionego na stanowisku, na jakim wnioskodawca był zatrudniony przed kontraktem. Te wyliczenia biegła również dokonała prawidłowo, przyjmując zarobki zastępcze za okres pracy wnioskodawcy na kontrakcie.

Stąd brak także możliwości przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie przepisów art. 111 ustawy, gdyż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z liczby kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia wynoszący 286,89 % i podlega ograniczeniu do 250,00 %. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru, obliczony na zasadach określonych w art. 15, mnoży się przez kwotę bazową ostatnio przyjętą do obliczenia świadczenia. Podstawa wymiaru emerytury lub renty, ustalona na zasadach określonych w ust. 1 i 2, podlega wszystkim waloryzacja przysługującym do dnia zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie tej podstawy. Z powyższego wynika, że nie ulega zmianie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru oraz kwota bazowa ostatnio przyjęta do obliczenia wysokości emerytury, a w konsekwencji kwota emerytury.

Nie ma też możliwości przeliczenia podstawy wymiaru emerytury ustawy emerytalnej na podstawie art. 110 i 110a, ponieważ wnioskodawca nie podlegał ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu przypadającym w całości lub w części po przyznaniu świadczenia.

Z tych względów Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kodeksu postępowania cywilnego oddalił odwołanie, dzielając tym samym stanowisku organu rentowego o braku podstaw do przeliczenia emerytury wnioskodawcy.

SSO Regina Stępień